

Pre-event BodemHack

BodemCoalitie a.s.r. Rabobank Vitens, 20 sept, Vitens Soestduinen

Verslag door Josien Kapma, FarmHackNL

Programma

Dagvoorzitter: Josien Kapma, FarmHackNL

12:30 Inloop met koffie / thee en broodjes

13:00 Welkom en inleidingen

Wat wil de BodemCoalitie? Birgitta Kramer, Vitens

Wat willen boeren? Jakob Bartelds, LTO

Wat hebben we al? Erik van den Elsen, WUR

14.00 **Interactieve gedeelte**

Sessie 1 **Actief kennis maken met innovatieve bodemdata toepassingen**

Sessie 2 **Vorbereiding op Nationale BodemHack**

16.00 Oogst en plan

16:30 Afronding en borrel

Doel

Doel van de bijeenkomst is deelnemers mee te nemen in ambitie en werkwijze van de BodemCoalitie, uitleggen hoe de Nationale BodemHack 29 en 30 november daarin past, en het voorbereiden van dat evenement.

Inleiders

Birgitta Kramer: Wat wil de BodemCoalitie?

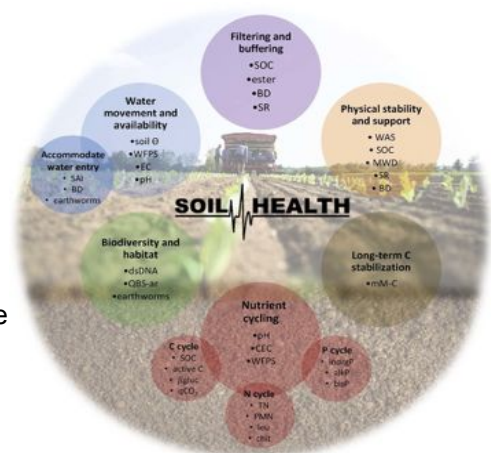
Birgitta Kramer vertelt namens de BodemCoalitie de beweegredenen voor de samenwerking tussen de drie initiatiefnemers. Het veiligstellen van de 'assets' waarop hun bedrijfsprocessen zijn gebaseerd, ook voor de toekomst, en dat kunnen aantonen, dat is de kern. Deze ambitie past in het meer algemene streven naar een landbouw- en voedseltransitie waar de markt niet langer allesbepalend is, en in een tijdperk van de digitale revolutie die ons in staat stelt veel meer zaken dan vroeger betaalbaar te monitoren. Een kader waarbinnen we allen opereren is de visie "Waardevol en verbonden" van Minister Schouten van LNV. De concrete behoefte die de BodemCoalitie voorlegt is: een integraal instrument waarmee we de kwaliteit van agrarische bodems van Nederland in kaart kunnen brengen en tevens de kwaliteit van het beheer kunnen monitoren. Bij voorkeur is dit instrument betaalbaar, objectief en stimulerend voor degenen die het bodembeheer doen.

Jakob Bartelds: Wat willen boeren?

'Boeren zijn van zichzelf, intrinsiek gemotiveerd om goed bodembeheer te doen', zo zegt Jakob Bartelds, die reageert namens LTO Nederland, 'maar de economie is de bepalende realiteit op het boerenbedrijf'. Via een historisch overzicht laat hij zien hoe de rol van de landbouw veranderde: Van 'nooit meer honger' productielandbouw naar 'waardevol en verbonden' kringlooplandbouw; via mechanisatie en automatisering nu naar digitalisering. Bodembeheer vergt geduld, soms zijn investeringen nodig die zich alleen op de langere termijn terugbetalen. Soms is er wet- en regelgeving die knelt: rond mest, maar ook bijvoorbeeld dat groenbemesters alleen een mengsel mogen zijn. Kortom, met een meetinstrument alléén ben je er niet. LTO heeft een bodemfonds om boeren te ondersteunen. Er zijn ook al subsidies die helpen om te vergroenen, en er is steeds meer aandacht voor weerbaarheid van de bodem bijvoorbeeld via uitgekiende vruchtwisseling. In technologie en data schuilt een kans, maar met data komt niet automatisch ook inzicht. Vooral als voor deze zaken oog is, is LTO graag de partner van de BodemCoalitie.

Erik van den Elsen: Wat heeft de wetenschap al?

Bodemgezondheid gaat over de samenhang tussen fysieke, biologische en chemische eigenschappen van de bodem. Deze zijn innig met elkaar verweven en onderling afhankelijk, zo leidt Erik van den Elsen van Wageningen Environmental Research ons langs de stand van zaken van de wetenschap. We willen dat nog beter kunnen meten dan we nu kunnen, omdat we bijvoorbeeld beter willen begrijpen *waarom* een bodem 'slecht presteert', of omdat we het reinigend of bergend vermogen van de bodem willen benutten. Het kan ook zijn dat we de weerstand tegen ziektes en plagen willen verbeteren of de kwaliteit van gewassen willen verhogen; in het algemeen, omdat we de bodem

duurzamer willen gebruiken. De SHI, soil health index, is een uit de US afkomstige, objectieve methode om dat te meten. Het is een pragmatische en daarmee betaalbare methode. Hij lijkt dus te passen bij de ambitie van de BodemCoalitie, maar vergt nog wel aanpassing aan de Nederlandse situatie, dat duurt tenminste 1,5 tot 2 jaar.

Een versnipperd krachtenveld

Hoe ziet het krachtenveld rond bodem eruit? De dagvoorzitter loopt langs de aanwezigen om elkaar in kaart te brengen. Grofweg zijn aanwezigen als volgt in te delen: grondeigenaren, overheden, bedrijven en kennis&advies. Grondeigenaren zijn zowel boeren en aanverwant (LTO, NAJK, BoerenNatuur, Veldleeuwierik, Brancheorganisatie Akkerbouw), als andersoortige landeigenaren (recreatiegebieden, kerken (KKGKKA), particulieren (FPG), landgoederen, SBB en institutionele beleggers). In de categorie overheden vinden we oa iemand van LNV uit Den Haag, van de Unie van Waterschappen, de provincies Brabant en Gelderland, het kadaster en RWS. Bedrijven uit de keten en adviesbureaus, van klein tot groot. De partijen WUR, Eurofins, JoinData en NMI verdienen een aparte vermelding. De gemene deler is een belang in de agrarische bodem.

Veel van de aanwezige partijen hebben bepaalde wensen rond bodembeheer, vanuit verschillende kanten vindt de wens van de BodemCoalitie voor meer grip op bodembeheer bijval. Er zijn al veel data, veel bodemtools, veel kennis. Maar geen van de tools, geen van de partijen slaagt erin om echt relevant te worden. De data is niet of zeer lastig te aggregeren, en ook de kennis is gefragmenteerd, verkokerd. *Er is al veel, maar we weten elkaar niet goed te vinden.* Welke nuttige elementen zijn er nú al? Dit verkennen we in de volgende sessie.

Interactieve gedeelte

Deelnemers verdelen zich over 8 tafels. Aan iedere tafel wordt een innovatieve bodemdata toepassing toegelicht. Tafelleiders geven ca. 5-10 min inhoudelijke input, waarna een gesprek daarover plaatsvindt.

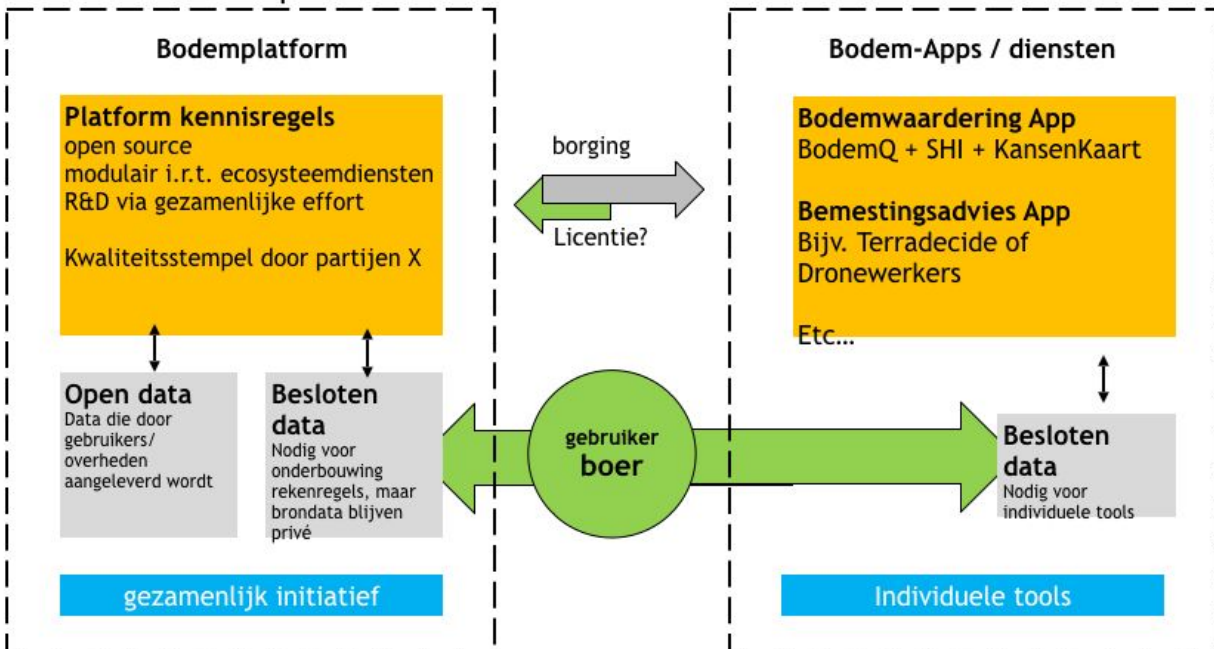
AgroDataCube <i>Databron: Universele toegang tot alle beschikbare open data van landbouwpercelen in NL. In de toekomst meer (ook niet-open) data? http://agrodatacube.wur.nl/</i>	Henk Janssen WUR
Bodemkwaliteit & data Eurofins <i>Databron: Grondmonster analyses van vrijwel alle landbouwpercelen in Nederland (eigendom van de boer), Tooling: BodemScout en andere tools voor advies. https://www.eurofins.nl/nl/</i>	Petra van Vliet Eurofins
Soil Health index <i>Tooling: Meetindex voor bodemgezondheid, te ontwikkelen, mogelijk toekomstige standaard, www.soilhealthindex.nl</i>	Erik van den Elsen WUR
Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij <i>Tooling: Monitoringsinstrument voor biodiversiteit, ontwikkeld door Rabobank, WNF-NL en RFC. Onderdeel van bredere tooling door Rabo / RFC, topzuivellijn http://biodiversiteitsmonitormelkveehouderij.nl/</i>	Jeen Nijboer Rabobank
Join Data <i>Connections: centraal machtigingenregister voor boerendata en de verbindingen om data te benaderen en met doelbinding uit te wisselen. Vanuit CRV, RFC, Agrifirm, LTO, Cosun, AVEBE, EDI-circle. https://www.join-data.nl/</i>	Jos Tholen JoinData
Kansenkaart <i>Tooling: ruimtelijke weergave van de kansrijkheid van een perceel voor specifieke ecosysteemdiensten https://mapgap.nl/kansenkaart-demarke/ en http://www.boerenverstand.nl/kansenkaart/</i>	Frank Verhoeven Boerenverstand
De BodemCoalitie <i>Ambitie: initiatief van a.s.r.-Rabobank-Vitens voor een integrale aanpak voor monitoring van bodembeheer. Zie achtergrondartikel: https://www.duurzaambedrijfsleven.nl/agri-food/29729/waarom-de-nederlandse-landbouwgrond-aan-een-check-up-toe-is</i>	Birgitta Kramer Vitens
Collectieve bodemdatafaciliteit <i>Ambitie: perspectief voor een collectieve infrastructuur voor bodemdata beheerd door een neutrale entiteit, tevens open dialoog over wegingsfactoren / algoritmen</i>	Gerard Ros NMI

Wat levert dit op?

De onderwerpen van de tafels zijn te beschouwen als bouwstenen -de keuze voor specifiek déze is redelijk arbitrair, er zijn nog veel meer zulke bouwstenen. Wat nog ontbreekt is een samenhangend *bouwwerk*. Een enkele bouwsteen toevoegen, gaat niet zorgen voor de nodige doorbraak.

- De noodzaak voor integralere aanpak rond bodembeheer is geen vraag meer; als uitgangspunt is het een goed idee dat gedragen wordt, en waar men aan bij wil dragen.
- Wat nodig is is o.a. draagvlak, transparantie, geloofwaardigheid, borging.
- Het uit elkaar trekken van data (ruwe data; op meerdere manieren te gebruiken) en kennis (tools, advies, diensten aan de boer; specifieke kennis) is nuttig.
- Afbakening tot publieke domein is relevant.

- Bedrijven die voorlopers / grote markt bezitten zijn aarzelend om kennisregels zomaar openbaar te maken; over wat wel/wat niet moet nog goed worden doordacht.
- Voor grondgebruikers is financiële verwaarding belangrijk. In dat licht is 'borging' van kwaliteit van adviezen belangrijk, net als afstemming.

Mogelijke opzet voor een integrale aanpak van bodemdata en toepassingen (Gerard Ros, NMI)

Nationale BodemHack

In een dergelijk veld, gekenmerkt door fragmentatie en zonder centrale regie, is het lastig voortgang te maken. Een hackathon is een snelkookpansessie van 32 uur achterelkaar, waar deelnemers in teams aan de slag gaan met data en software om tot oplossingen te komen. Het is een manier om experimenten aan te gaan, te ondervinden en samen te werken. Na de lokale BodemHack in de Achterhoek is de Nationale BodemHack, gepland voor 29 en 30 november, een logische stap. Van belang is een gedegen voorbereiding. We roepen deelnemers op bij te dragen aan:

1. spannende mix van experts, zowel bodem als IT/data deskundigen, die iets *kunnen* en ook iets *willen*;
2. boeiende data, om realistische prototypes en analyses te maken;
3. ideeën voor challenges; denklijnen die de hacklust van deelnemers bevorderen en hen tegelijkertijd *on track* houden zodat er iets nuttigs gemaakt wordt.

In dit geval willen we deze hackathon benutten om te komen tot integrale oplossingen en slimme samenwerking, door met data en IT aan de slag te gaan.

Na een inventarisatie en een korte sessie in groepen komen we tot de volgende mogelijke challenges:

1. Aggregatie van perceel naar bedrijf en verwaarding (€ en opbrengsten omhoog, maatschappelijke kosten omlaag)
2. Hoe kunnen we generiek beleid verbijzonderen naar precisie beleid... van maatregel naar maatwerk
3. Hoe kun je kringlooplandbouw en onderlinge samenwerking verder optimaliseren?
4. Hoe kan de landbouw beter voorbereid zijn (veerkracht) op klimaatverandering?

5. Hoe kan de bodem (-gezondheid, waarde, verandering) van pachtgronden zichtbaar worden verbeterd?

Deelnemers worden opgeroepen zich de komende tijd te richten tot de BodemCoalitie met mogelijke challenges, datasets of deelnemers.

